

2020-06-11
N2020/01635/FJR

Näringsdepartementet

Statens jordbruksverk

551 82 Jönköping

Uppdrag att komplettera förslag om fortsatt hantering av bakteriell njurinflammation

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) att komplettera utredningen och förslaget på hanteringsalternativ rörande Sveriges s.k. tilläggsgarantier för bakteriell njurinflammation (BKD). I uppdraget ingår att samråda med Havs- och vattenmyndigheten och Statens veterinärmedicinska anstalt samt inhämta information om utsättningar och annat underlag från berörda länsstyrelser för att det i kompletteringen ska ingå följande uppgifter.

Kompletteringen ska innehålla uppskattningar av hur många förflyttningar och utsättningar av berörda fiskarter som årligen sker och hur många vattenområden som omfattas av tilläggsgarantierna där utplantering sker, uppdaterad informationen om var utbrotten av BKD har skett, vilka områden som är särskilt utsatta och var smitta i högre grad har upptäckts. Vidare ska kompletteringen omfatta en redogörelse för hur smitta mellan odling och vildvatten effektivt kan förhindras om tilläggsgarantierna ersätts med ett frivilligt kontrollprogram samt vilka konsekvenser det kan medföra. Den konsekvensanalys som gjorts av att ersätta dagens system med tilläggsgarantier med ett frivilligt kontrollprogram ska kompletteras och särskilt beakta de administrativa och ekonomiska effekterna för sättfisk- och kompensationsföretag samt om det förväntas påverka tillgången på sättfisk för fritidsfisket samt för vattenbruket.

Jordbruksverket ska tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten och Statens veterinärmedicinska anstalt även analysera och redogöra för hur ett fortsatt utrotningsprogram skulle kunna utformas för att uppnå fristatus och

därmed uppfylla kraven för att behålla tilläggsgarantierna samt vilka konsekvenser det skulle få för framför allt vattenbruksnäringen och berörda fiskerinäringar.

Jordbruksverket ska rapportera uppdraget till regeringen (Näringsdepartement) senast den 30 november 2020.

Skälen för regeringens beslut

Jordbruksverket har inkommit med en skrivelse den 27 juni 2019 där myndigheten föreslår att, i stället för befintliga s.k. tilläggsgarantier som möjliggör importrestriktioner, det ska arbetas fram ett frivilligt kontrollprogram för BKD. Sveriges rätt till tilläggsgarantier för BKD framgår av kommissionens beslut 2010/221/EU av den 15 april 2010 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa följderna av vissa sjukdomar hos vattenbruksdjur och vildlevande vattendjur i enlighet med artikel 43 i rådets direktiv 2006/88/EG och gäller till den 1 juli 2021. Nationella åtgärder för att förhindra introduktion och spridning av sjukdomar som BKD, som kan påverka förflyttningar av vattenlevande djur och produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur mellan medlemsstaterna, måste godkännas på nytt i samband med att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa träder i kraft 2021. Arbetet med att ta fram ett frivilligt kontrollprogram för BKD behöver färdigställas eftersom Sverige sannolikt inte kan behålla sina befintliga tilläggsgarantier för BKD med dagens utrotningsprogram. Sverige bör inte i förtid avsäga sig sina befintliga tilläggsgarantier innan det är fastställt hur det frivilliga kontrollprogrammet är utformat och det har redogjorts för hur smitta till odling och vildvatten effektivt kan förhindras samt vilka konsekvenser de olika handlingsalternativen bedöms kunna få.

Av Jordbruksverkets skrivelse om hur BKD påverkar odlad fisk framgår att den mest odlade och en av de mest utplanterade arterna, regnbåge, är relativt motståndskraftig mot sjukdomen och sällan visar tydliga tecken på smitta. Samtidigt råder stor osäkerhet kring vilken betydelse BKD kan få i de vilda laxfiskpopulationerna, som många gånger förekommer i samma vattensystem som den odlade fisken. För att bringa klarhet behövs information om hur BKD-utbrott i avrinningsområden förväntas hanteras

och hur det påverkar de olika vattenbrukssektorerna (matfisk-, sättfisk- och kompensationsodling) som befinner sig i samma avrinningsområde.

I syfte att kunna jämföra konsekvenser och kostnader av ett utvidgat utrotningsprogram för att uppnå fristatus med ett frivilligt kontrollprogram, måste utredningen kompletteras med information om de senaste årens BKD-utbrott sker över hela landet eller om det är några områden som är särskilt utsatta och som eventuellt skulle kunna omvandlas till kustzon inom dagens system med tilläggsgarantier. Givet att det inte finns ett färdigt frivilligt kontrollprogram behöver även frågan om hur ett utrotningsprogram kan utformas för att uppfylla kraven för att behålla tilläggsgarantierna analyseras. Jordbruksverket har redogjort för vilka konsekvenser övergången till ett frivilligt kontrollprogram bedöms få för matfiskproduktionen och denna information kan vid behov också behöva uppdateras. Redogörelsen behöver kompletteras med information om effekterna på sättfisk- och kompensationsodling samt risker för vilda fiskarter, vilket faller under Havs- och vattenmyndighetens ansvarsområde, samt de därtill kopplade socioekonomiska riskerna för yrkesfisket, fritidsfisket och fisketurismen.

Regeringen finner mot bakgrund av ovanstående att det behövs en tydligare analys av konsekvenserna av att ersätta dagens system med tilläggsgarantier med ett frivilligt kontrollprogram.

På regeringens vägnar

Jennie Nilsson

Magnus Andersson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Miljödepartementet/NM

Havs- och vattenmyndigheten

länsstyrelserna

Statens veterinärmedicinska anstalt